

בא"ש ע"י דין אחריות, דש"ע דין מכירה יש לו, וכן מלאה בחו"מ' שנים שמחללים בן, ואולם בחו"מ' סוברים דמכין דאחריות מהני לענין סיהא חשבו שלו וקנינו ממילא גם לענין מכירה הוי שלו וחשבו זה כמו בעלים על הקיץ מחוץ, ומה שאינו יכול למכור הוא רק דין בהקאה אבל ש"ע דהוא ממילא ליכא חסרון ע"י מה שאינו יכול למכור, וע"כ מקשה שפיר דיהי' אחריות מושיל לענין יניאה ש"ע.

סימן כא.

בענין מקוה שיש בו מ' סאה שנפלו עליה אפ"י כמה סאין מים שאובין דכשרה.

(א) כתב הראב"ד בספר בעה"ג בשטר המים וז"ל ומקוה שיש בו מ' סאה שנפלו עליה אפ"י כמה מים שאובין אינו נפסל דמניא הוי בו מ' סאה משלל ככסף ונתן שיטורא וקאמר שהוא נותן לחובו עד חללא קא יריב שיטורא וקאמר שהוא נותן לחובו עד שיטורא למראיתם ש"מ דמקוה שלם אינו נפסל בכמה מים שאובים ואפילו ברובא וכו' עכ"ד.

וכדי לבאר הענין נחקר בזיבור של הפסול דמים שאובין אם הוי כ"כ פסול דלא חל שם מים עליה והוי כמו חסרו המים או כמו מי פירות דלא חל שם מקוה עליה, או לא דלא הוי כמו חסרו המים אלא דהוי שפיר שם מים עליהו אלא דהוי דין פסול דחל עליה דין פסול לענין עשיית המקוה דע"י השאובין נעשה שם פסול דלא נעשה המקוה בידי שמים.

והראיה ברוב דמדחזין דמהני רוב מים כשרים ומיטוט שאובין מן הסורה וחל עליה דין מקוה משום דין דרובו ככולו, הרי מוכח דהוי שפיר שם מים עליה וכן דחל פסול לענין עשיית המקוה, וע"כ מהני בזה דין רוב כשרים ומיטוט שאובין, דאם נאמר דלא חל שם מים על שאובין והוי כמו חסרו המים ודאי ל"ש דדין דרובו ככולו דהרי חל שם דליכא מקוה כלל, **וכמו ששמעתי מפי מו"ר קדוש ישראל ז"ע לענין אם מהני רוב מדין רובו ככולו ללרנן עשרה בקריאת הסורה, ובקריאת מגילה, ובחזרת הש"ן, ואמר דבכל הדינים האלו חלוי במדא סבירא, דיש לתקור בכל אחד מדינים אלו דהיינו מה דבעינן עשרה בכל אחד מהדינים האלו, אם החיוב של קריאת הסורה ומקרא מגילה וחזרת הש"ן חל על עשרה ביחד דוקא, וכ"י דליכא עשרה ליכא חיוב כלל של קריאת הסורה ומקרא מגילה וחזרת הש"ן, או לא דנאמר דחיוב של קריאת הסורה ומקרא מגילה וחזרת הש"ן חל אפילו על אחד אלא דדין הוא דאריה נאמר אלא בעשרה, ואמר דאם נאמר דחיוב נעשה דוקא ע"י עשרה ביחד, או ל"ש דדין דרובו ככולו דא ליכא חיוב כלל, ואפילו מיטוט חיוב ליכא, דהרי החיוב הוא חל דוקא ע"י עשרה, אבל אם נאמר דחיוב חל אפילו על אחד אלא דדין הוא דאריה נאמר אלא בעשרה, או ש"ך דדין דרובו ככולו דהרי איכא רוב חיוב ומיטוט פסול ודין הוא בכל הסורה כולה דאחרין רובו ככולו.**

מג' דינים אלו חל החיוב על אחד אלא דדין הוא דאריה נאמר אלא בעשרה.

וה"ל עפ"י נבין הכי דאם נאמר דדין פסול שאוב הוי כ"כ פסול דלא חל שם מים והוי כמו חסרו המים, וא"כ הא לא חל שם מקוה כלל, וא"כ לא ש"ך בזה דדין דרובו ככולו שיחשב ע"י זה שם מקוה ומדחזין דמהני רוב מים כשרים ומיטוט שאובין מוכח מזה דהוי שפיר שם מים עליה אלא דחלה עליה דין פסול לענין עשיית המקוה וע"כ מהני בזה דין רובו ככולו דמיטוט הפסולין מלמדפי לרוב מים הכשרים ע"י דין דרובו ככולו ונעשה מקוה בידי שמים.

(ב) **אמנם** דין זה הוא דוקא לענין חלוקה שם מקוה טהרה של מ' סאה ע"י דדין דרובו ככולו, אולם בענין מקוה שלמה של מ' סאה דכבר חלה עליה שם מקוה ונפלו עליה רוב מים שאובין אט פסולין המקוה, ביאור של זה דדין הוא דהע"ג דחלה בם מקוה מ"מ כיון דיש כאן רוב מים שאובין או מחלה על מחלה לחד ליטא ביבמות דף פ"ב הוא חלוקה דין פסולות או משום דדין דביטול ברוב או ע"י דאוליגן בהר רובא דאבא ליקמן, ובהו שקל וטרי הראב"ד ז"ל ויסוד ספקו הוא מדסקלו וטרו גמ' יבמות דף פ"ב דגביה נקח סאה ונעל סאה אם במחלה על מחלה נמי נפסל או דוקא ע"י רוב והראב"ד מפרש דקאי לענין שאובין הרי חזינן דמקוה שלמה נפסלה ע"י רוב מים שאובין וע"כ נסתפק דאפילו אם לא נעל ג"כ הפסול ע"י רוב שאובין או מחלה על מחלה וגם מדחזין ממחמתין דמשנין שנפלו עליו רוב נוטפין מהני לענין דדין שזריכה אשבורן הרי חזינן דיש סוד דין גבי מקוה דאפילו נעשית בהכשר מ"מ נפסל ע"י רוב מים פסולין לחד ליטא או מחלה על מחלה לאידך ליטא.

(ג) **והנה** ע"י בספר חידושי רבנו חיים הלוי דמחרן קושית הר"ן דמקשה מ"ש דלענין דין כ"ש נשאר בדין משני אפילו ברובו עליו נוטפין ומטהר בכ"ש דדין משני, ולענין אשבורן נגרעה מדינה ע"י רוב נוטפין ואינו מטהר בזוחלין כדין משני אלא דוקא באשבורן כדין מקוה, ומיין מו"ר קדוש ישראל שני חידושים א' דמה דמשני יש לו דין שמטהר בכ"ש, ומה שיש בו דין שמטהר בזוחלין, יש להסתפק האם חלוי דדין מה שמטהר בכ"ש כדין חיבורן למשני, או לא דאינו חלוי כדין חיבורן למשני אלא כדין מי משני, וכן יש להסתפק כדין מה שמשני מטהר בזוחלין כמה הוא חלוי אם כדין חיבורן למשני או כדין המי משני.

והנה ממחמתין דגל שנחלש מהמשני ויש בו מ' סאה ונפל על הארס דמטהר הרי חזינן דאף דכבר נחלש מחיבורן בכ"ז מטהרין בזוחלין, הרי חזינן דדין מה שמטהר בזוחלין חלוי כדין מי משני ולא כדין חיבורן למשני, ומה דלר"ך דוקא מ' סאה ואע"י דמשני לרעת הרבה מהראשונים אין לר"ך מ' סאה אף לארס, חזינן דמה שמטהר בכ"ש חלוי דוקא כמה שהמה מחוברין למשני.

ולפ"ז הרי ניחא הא דרבו עליו מים שאובין דהוי למקוה לטהר באשבורן ולמשני לטהר בכ"ש, והוא נימא דגם בעיקר ויסוד דין משני חלוקה דין כ"ש מדין זחילה, דלענין זחילה לא מהני כלל מה שימול עליו עלם דין משני ומה דמשני מטהר בזוחלין הוא רק משום דינא דמי מטינו מטהרין בזוחלין, וגם נעודן מחוברין למשני חיבורן אינו משלה להם כלל להכשר זוחלין ורק דינים כנחלשו דמטהרין ג"כ בזוחלין, וע"כ כשרנו עליהם מים אחרים, מושיל הרוב לבטל מהם כך דינא דמי מטינו, דכל דין משני שיש על המים גם בלא חיבורן במשני

אמנם איך הוא באמת הדין בג' דינים אלו, אם החיוב נעשה דוקא ע"י עשרה ביחד, או לא דהחיוב חל על כל אחד אלא דדין הוא דאריה נאמר אלא בעשרה, עוד ע"י עיון וביכור בכל אחד מהשלושה דינים אלו לחוד, דאין אחד חלוי בתכירו, דאפשר דהאחד מהדינים חל נעשה בחיוב ע"י עשרה ביחד דוקא, וכדין השני